

The Relationship between Organizational Self-imaging and Student Academic Success

Mohammad Dehghani ¹, Rouhalaah Khara ², Narjes Mirabootalebi ³, Mohamad Hosein Hayavi Haghghi ^{4,*}

¹ PhD Student, Department of Health Information Management, Iranian Center of Excellence in Health Management, School of Management and Medical Informatics, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran

² PhD Student, Department of Health Information Management, Student Research Committee, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran

³ MSc, Department of Health Information Technology, Maternal and Child Health Research Center, School of Medicine, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran

⁴ Assistant Professor, Department of Health Information Technology, School of Allied Medical Sciences, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran

Received: 07 Sep 2017

Accepted: 10 Jun 2018

Keywords:

Academic Achievement
Academic Motivation
Educational Management
Health Information
Technology

© 2018 Baqiatallah
University of Medical
Sciences

Abstract

Introduction: Individual perceptions of the work environment, work organization and corporate called organization self-imaging. In this study, the relationship between the organization self-imaging and students' academic success is evaluated.

Methods: The study Participants were Health Information Technology students in Hormozgan University of Medical Sciences. According to census sampling method (73 people) were selected. The data collection tool Researcher made questionnaire that its validity Confirmed by factuality member and experts. The tool reliability was assessed with Cronbach's alpha (0.76). After entering data in software SPSS 16 and descriptive analysis, using ANOVA, Pearson and LSD to investigate the relationship between variables.

Results: The rate of questionnaire return was 78% (64 patients). The average of age and academic achievement were 20.6 and 15.99. Among other dimensions organization self-imaging, job dimension gained most score (2.47) and organization dimension gained lowest score (2.08). Organization self-Imaging has a positive and significantly correlated with academic achievement ($P < 0.002$).

Conclusions: Results of this study indicated that organization self-imaging has a significant correlation with academic achievement. Therefore, the authorities and university managers should consider ways to increase the students' image and take relevant measures.

* **Corresponding author:** Mohamad Hosein Hayavi Haghghi, Assistant Professor, Department of Health Information Technology, School of Allied Medical Sciences, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran. E-mail: hayavi2005@gmail.com

رابطه تصویر ذهنی سازمانی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان

محمد دهقانی^۱، روح الله خارا^۲، نرجس میر ابوطالبی^۳، محمدحسین حیوی حقیقی^{۴*}

^۱ دانشجوی دکتری، گروه مدیریت اطلاعات سلامت، قطب علمی و آموزشی مدیریت سلامت ایران، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران
^۲ دانشجوی دکتری، گروه مدیریت اطلاعات سلامت، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران
^۳ کارشناس ارشد، گروه فناوری اطلاعات سلامت، مرکز تحقیقات مادر و کودک، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، بندرعباس، ایران
^۴ استادیار، گروه فناوری اطلاعات سلامت، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، بندرعباس، ایران

چکیده

مقدمه: مجموعه ادراکات افراد نسبت به محیط کار، سازمان و شغل تصویر ذهنی سازمانی نامیده می‌شود. در این مطالعه رابطه میزان تصویر ذهنی سازمانی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان مورد بررسی قرار گرفته است.
روش کار: جامعه مورد مطالعه در این پژوهش دانشجویان فناوری اطلاعات سلامت دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان بود. نمونه‌گیری بر اساس روش تمام شماری (۷۳ نفر) انجام شد. ابزار گردآوری داده‌ها، یک پرسشنامه محقق ساخته بود که روایی آن با استفاده از نظر اساتید و صاحب نظران مورد بررسی قرار گرفت و پایایی آن با استفاده از آزمون آلفا کرونباخ ۰/۷۶ به دست آمد. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ با بکارگیری آزمونهای پی‌رسون، ANOVA و آزمون تعقیبی LSD مورد تحلیل قرار گرفت.
یافته‌ها: نرخ بازگشت پرسشنامه ۷۸٪ (۶۴ نفر بود). میانگین سنی افراد تحت مطالعه ۲۰/۶۸ و میانگین معدل دانشجویان ۱۵/۹۹ بود. بعد شغلی بیشترین امتیاز (۲/۴۷) و بعد سازمانی کم‌ترین (۲/۰۸) امتیاز را کسب کردند. تصویر ذهنی سازمانی با پیشرفت تحصیلی رابطه مستقیم و معنا داری داشت ($P < 0/002$).
نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه مشخص کرد که تصویر ذهنی سازمانی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه مستقیم و معنا داری دارد. لذا مسئولین و مدیران دانشگاهی باید راهکارهای را جهت ارتقا تصویر ذهنی دانشجویان در نظر گرفته و اقدامات مرتبط را انجام دهند.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۶/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۳/۲۰

واژگان کلیدی:

پیشرفت تحصیلی
انگیزه تحصیلی
مدیریت آموزشی
فناوری اطلاعات سلامت

تمامی حقوق نشر برای
دانشگاه علوم پزشکی تبریز
(عج) محفوظ است.

مقدمه

این صورت قرار گرفتن در شغلی که موردعلاقه افراد نباشد باعث به وجود آمدن تنش، نگرانی و بیماری‌های جسمی و روحی و عدم تطابق اجتماعی و نهایتاً به هدر رفتن سرمایه‌های مادی و معنوی جامعه خواهد شد [۶]. اگر افراد واقعیت‌های حرفه آینده خود را نشناسند نمی‌توانند با آن سازگار شوند و برای مشکلات حرفه‌ای راه‌حل مناسب انتخاب کنند، بنابراین پس از مواجهه با مشکلات دچار تردید شده و مجبور به عقب‌نشینی می‌شود [۷]. به‌طوری‌که یکی از دلایل تغییر رشته دانشجویان در حوزه سلامت عدم هماهنگی واقعیت با تصورات اولیه دانشجویان درباره شغل آینده‌شان می‌باشد [۴]. Coakly در این باره اظهار می‌نماید که: "همه ساله حدود ۱۵ تا ۲۰ درصد دانشجویان پرستاری در سرتاسر جهان از ادامه تحصیل منصرف می‌شوند که از یک‌سو منجر به کمبود پرستار و از سوی دیگر تأثیر ناخوشایندی بر انگیزه حرفه‌ای سایر دانشجویان می‌گذارد" [۸]. اغلب افراد اطلاعات کافی در مورد دوره‌های تحصیلی ندارند و نمی‌توانند علاقه خود به فعالیت‌های برگزیده را تشخیص دهند، بنابراین در بسیاری موارد به دلیل تصویر نادرست و شناخت ناقص، بعدها دچار تناقض و ناهماهنگی می‌شوند و نمی‌توانند خود را با انتظاراتی که در حرفه آن‌ها وجود دارد،

افراد مختلف دارای شخصیت‌های مختلفی هستند و نگرش و برداشت ایشان نسبت به مسائل اجتماعی و محیطی متفاوت می‌باشد [۱]. کلیه برداشت‌هایی که شخص از خودش، دیگران و محیط پیرامون خود داشته باشد تصویر ذهنی فرد نسبت به آن موضوع تلقی می‌گردد. هر تجربه‌ای که نتیجه مثبت داشته باشد تصویر ذهنی خوب و هر نتیجه منفی عاید شده از تجربه، تصویر ذهنی منفی را به وجود می‌آورد [۲]. افراد مختلف نسبت به شغل‌های مختلف نگرش‌های متفاوتی دارند. انتخاب شغل به‌عنوان یکی از مهم‌ترین رویدادهای زندگی هر فرد است، چراکه با انتخاب شغل هر فرد باید هزینه و وقت زیادی را صرف آموزش خود کند و مدت زیادی از عمر خود را در محیط کار بگذراند [۳]. از طرف دیگر داشتن تصویر ذهنی مطلوب از حرفه آینده می‌تواند در میزان موفقیت تحصیلی فرد مؤثر باشد [۴]. درواقع موفقیت تحصیلی همان کسب علم و مهارت‌هایی است که منجر به یادگیری عمیق و بادوام می‌گردد و امکان انتقال علم و مهارت را به محیط خارج از آموزشگاه ایجاد می‌نماید [۵]. درصورتی‌که افراد با نگرش وسیع‌تر و با بررسی دقیق‌تری شغل آینده خود را انتخاب نمایند احتمال شکست برای فرد و هدر رفتن زحمات وی بسیار پایین خواهد بود [۱]. در غیر

کاری آینده‌ام به چشم می‌آیم و فردی مهم به حساب می‌آیم، محیط کار (بیمارستان) من در آینده محلی قابل اطمینان می‌باشد، من می‌توانم با همکاران آینده‌ام همچون اعضای خانواده صمیمی باشم و به آنها اعتماد کنم] بود. بعد سازمانی که دارای ۸ سؤال بود، تصور ذهنی دانشجو را در مورد ویژگی‌های سازمانی که در آینده در آن مشغول به کار خواهد شد را مورد بررسی قرار می‌داد. این بعد شامل از سوالاتی مانند (اعضای تیم کاری که من در آینده عضو آن خواهم شد یکدیگر را پشتیبانی و حمایت می‌کنند، سازمانی که من در آینده در آن شاغل خواهم بود برای زندگی شخصی من احترام قائل است) تشکیل شده بود.

بعد فردی، تصور ذهنی دانشجو را نسبت به شغل آینده و تناسب آن با ویژگی‌های فردی و علایق دانشجو مورد بررسی قرار می‌داد و دارای ۷ سؤال بود. سوالاتی مانند شغل آینده من با چیزهای که در زندگی من اهمیت ویژه‌ای دارد، دارای ارتباط است، من بین شغل آینده‌ام و بهتر شدن اوضاع اجتماعی رابطه معناداری می‌بینم، در آینده من از شغل مرتبط با رشته تحصیلم خود لذت می‌برم؛ بعد فردی این پرسشنامه را تشکیل داده بود. جهت تعیین اعتبار این پرسشنامه که دارای طیف لیکرت ۵ امتیازی بود از روش اعتبار محتوی استفاده شد. اعتبار محتوی پرسشنامه از طریق مطالعه کتب و نشریات و مقالات و بررسی نظرات اساتید و کارشناسان این موضوع بررسی گردید ($CVR = 0/82$ ، $CVI = 0/76$). همچنین پایایی این ابزار با استفاده از روش آزمون مجدد در یک نمونه ۲۵ نفری مورد تأیید ($r = 0/78$) قرار گرفت. پرسشنامه‌ها توسط پژوهشگران در کلاس درس توزیع گردید و بدون اینکه افراد تحت مطالعه متوجه شوند علامت‌گذاری گردید، پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها با مراجعه به سامانه مدیریت آموزشی سما معدل ترم آخر هر فرد در پرسشنامه وارد گردید (یک‌سو کور). داده‌های پرسشنامه با امتیاز دهی (۰-۴) از نوع کیفی رتبه‌ای به نوع کمی تبدیل و در نرم افزار SPSS16 وارد و در حیطه آمار توصیفی تجمعی (میانگین، واریانس، انحراف معیار و ...) تجزیه و تحلیل گردید سپس یافته‌های پژوهش در قالب جداول توصیفی و نمایش داده شد. همچنین برای آزمون فرضیه‌های این مطالعه از آزمون ANOVA، آزمون تعقیبی LSD و آزمون پیرسون استفاده شد. در تمامی مراحل این تحقیق موارد مربوط به اخلاق پژوهش رعایت و تمامی اطلاعات افراد شرکت کننده به صورت محرمانه حفظ گردید.

یافته‌ها

از ۷۳ پرسشنامه توزیع شده ۶۴ پرسشنامه به صورت کامل برگشت داده شد و نرخ پاسخگویی ۸۷/۶۷ محاسبه شد که قابل قبول می‌باشد. میانگین سن افراد شرکت کننده در مطالعه $1/23 \pm 20/68$ بود. ۲۷/۴۸ درصد دانشجویان در ترم دوم، ۲۶/۵۶ درصد دانشجویان در ترم چهارم، ۲۳/۴۴ درصد دانشجویان در ترم ششم، ۶ ۲۲/۵۲ درصد دانشجویان در ترم هشتم مشغول تحصیل بودند. ۲۶/۵۶ دانشجویان غیر خوابگاهی و ۷۳/۴۴ درصد دانشجویان در خوابگاه سکونت داشتند. فقط ۵ نفر از افراد شرکت کننده مرد و ۵۹ نفر زن بودند. ۷/۸۱ درصد شاغل و ۹۲/۱۹ درصد صرفاً دانشجو بودند همچنین ۱۸/۷۵ درصد از افراد شرکت کننده در مطالعه متأهل بودند. برای مشخص کردن وضعیت تصویر ذهنی دانشجویان فناوری اطلاعات سلامت با توجه به امتیاز دهی

تطابق دهند و دچار سرخوردگی و ناامیدی می‌شوند [۹]. از سوی دیگر پیشرفت تحصیلی شاخصی بسیار مهم در دانشگاه‌های علوم پزشکی می‌باشد و تحقیقات بسیاری در زمینه پیشرفت تحصیلی و عوامل مرتبط با آن انجام شده است به طور نمونه سنایی در یک مطالعه مشخص کرد که جنسیت، مقطع تحصیلی، گروه سنی، سبک یادگیری و میزان علاقه با پیشرفت تحصیلی رابطه معنا داری دارد [۱۰]. همچنین مطالعه دیگر نشان داد که بین مؤلفه‌های قدرت اجتماعی، گرایش به کوشش و رقابت جویی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی همبستگی مثبت وجود دارد [۱۱]. Huerta و Maville پژوهشی در زمینه پیشرفت تحصیلی، بر روی دانشجویان حوزه سلامت دانشگاه تگزاس آمریکا انجام دادند و تئوری رابطه بین پیشرفت تحصیلی با پشتوانه اجتماعی را مورد آزمایش قرار دادند [۱۲]. Meece و همکاران نیز در کارولینای شمالی رابطه بین ساختار فیزیکی کلاس و انگیزه دانشجویان را با پیشرفت تحصیلی مورد آزمون قرار دادند. این پژوهش رابطه بین این دو مقوله با پیشرفت تحصیلی را آشکار کرد [۱۳]. به نظر می‌رسد دیدگاه دانشجویان نسبت به شغل آینده و سازمانی که در آن کار می‌کنند جز عوامل تأثیر گذار در رفتار دانشجو باشد، Joolae در این زمینه اظهار می‌کند: "اگر تصور فرد نسبت به حرفه‌اش مثبت باشد، از نظر روانی آمادگی بیشتری برای قبول مسئولیت خواهد داشت و در غیر این صورت ناامید شده و احساس می‌کند از عهده هیچ کاری بر نمی‌آید" [۱۴]. با توجه به اهمیت رشته فناوری اطلاعات سلامت در سازمان‌های مراقبت بهداشتی، تغییر سرفصل دروس این رشته و عدم آگاهی دانشجویان نسبت به این رشته به نظر می‌رسد انجام پژوهش‌هایی در زمینه تصویر ذهنی افراد نسبت به آینده کاری خود در این حوزه مهم است، بنابراین در این مطالعه پژوهشگران وضعیت تصویر ذهنی سازمانی این دانشجویان را بررسی قرار داده و ارتباط آن را با پیشرفت تحصیلی مورد سنجش قرار داده‌اند.

روش کار

این مطالعه تحلیلی مقطعی در سال ۱۳۹۵ بر روی دانشجویان فناوری اطلاعات سلامت دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان انجام شد. بر اساس روش نمونه‌گیری ی تمام شماری ۷۳ دانشجو در این مطالعه شرکت کردند. معیار ورود به مطالعه حداقل گذراندن یک‌ترم تحصیلی (داشتن معدل و حداقل آگاهی نسبت به رشته) و علاقه‌مندی به شرکت در مطالعه بود، همچنین دانشجویانی که به دلایل خاص مثل مشکلات خانوادگی و بیماری دچار افت تحصیلی شده بودند پس از شناسایی از مطالعه خارج شدند. قسمت او پرسشنامه مربوط به مشخصات دموگرافیک دانشجویان و قسمت دوم مربوط به تصویر ذهنی سازمانی بود که به صورت محقق ساخته و بر اساس مقالات مرتبط طراحی شد. با استفاده از این پرسشنامه ۲۸ سؤالی ابعاد مختلف تصویر ذهنی سازمانی دانشجویان (ابعاد شغلی، محیطی، سازمانی و فردی) مورد بررسی قرار گرفت. بعد شغلی دارای ۷ سؤال بود و تصور ذهنی دانشجویان را در مورد ویژگی‌های شغلی آینده‌شان مورد بررسی قرار می‌داد. در این بعد سوالاتی مانند، (در آینده در شغل خود اختیارات لازم را خواهم داشت، در آینده میزان کاری که انجام می‌دهم نسبت به حقوق و پاداشی که می‌گیرم منصفانه است) وجود داشت. بعد محیطی دارای ۶ سؤال بود و تصویر ذهنی دانشجو را در مورد محیط کاری آینده مورد بررسی قرار می‌داد. این بعد شامل سوالاتی مانند، (امن در محیط

به اینکه تعداد دانشجویان پسر، متأهل، و خوابگاهی بر اساس استانداردها برای آزمونهای آماری مناسب نبود در این مطالعه تأثیر جنسیت، وضعیت تأهل و محل سکونت در تصویر ذهنی سازمانی مورد سنجش قرار نگرفت. با استفاده از آزمون پیرسون رابطه بین ابعاد مختلف تصویر ذهنی سازمانی دانشجویان مورد بررسی قرار گرفت و مشخص گردید تمامی ابعاد تصویر ذهنی سازمانی دانشجویان با یکدیگر رابطه مستقیم و معناداری دارند. قویترین رابطه مربوط به بعد شغلی و بعد فردی ($r = 0.623$) بود و ضعیفترین رابطه مربوط به بعد محیطی و بعد سازمانی ($r = 0.408$) بود، همچنین یافته‌های این مطالعه مشخص کرد که بعد شغلی قویترین تأثیر ($r = 0.486$) را بر تصویر ذهنی سازمانی داشت (جدول ۲).

لیکرت (۴-۰)، دامنه مورد نظر به پنج قسمت تقسیم شد. ۰-۸/ خلی ضعیف، ۱/۶ - ۱/۸، ضعیف، ۲/۴ - ۲/۶، متوسط، ۳/۲ - ۳/۴ خوب و ۴ - عالی در نظر گرفته شد. تمامی ابعاد تصویر ذهنی سازمانی در وضعیت متوسط قرار داشت، همچنین دانشجویان ترم هشتم نسبت به سایر ترم‌ها تصویر ذهنی با اختلاف مثبت ۰/۲۰ از میانگین کل وضعیت بهتری نسبت به سایر مقاطع داشتند (جدول ۱).

پس از انجام آزمون کلموگروف-اسمیرنوف و اطمینان از نرمال بودن داده‌ها نتایج آزمون ANOVA مشخص کرد که میزان تصویر ذهنی سازمانی در بین مقاطع تحصیلی اختلاف معناداری دارد ($P < 0.03$) و بر اساس آزمون تعقیبی LSD مشخص گردید که اختلاف معناداری بین نمره مقطع ترم ۴ با سایر ترم‌ها وجود دارد ($P < 0.037$). با توجه

جدول ۱: میزان ابعاد مختلف تصویر ذهنی سازمانی در افراد تحت مطالعه بر اساس ترم تحصیلی

تصویر ذهنی سازمانی	بعد محیطی	بعد شغلی	بعد سازمانی	بعد فردی	ترم دوم
۲/۲۹ ± ۰/۳۰	۲/۲۶ ± ۰/۴۱	۲/۶۰ ± ۰/۵۷	۲/۱۱ ± ۰/۳۹	۲/۳۱ ± ۰/۴۴	
۲/۰۳ ± ۰/۴۱	۱/۹۰ ± ۰/۵۴	۲/۱۴ ± ۰/۵۲	۱/۸۱ ± ۰/۴۹	۲/۲۵ ± ۰/۴۶	ترم چهارم
۲/۳۰ ± ۰/۳۴	۲/۰۶ ± ۰/۴۵	۲/۵۱ ± ۰/۵۳	۲/۱۸ ± ۰/۴۷	۲/۴۵ ± ۰/۳۶	ترم ششم
۲/۴۷ ± ۰/۳۸	۲/۴۰ ± ۰/۴۱	۲/۶۳ ± ۰/۵۳	۲/۲۴ ± ۰/۴۱	۲/۶۳ ± ۰/۴۹	ترم هشتم
۲/۲۷ ± ۰/۳۹	۲/۱۵ ± ۰/۴۸	۲/۴۷ ± ۰/۵۶	۲/۰۸ ± ۰/۴۶	۲/۴۱ ± ۰/۴۶	جمع

جدول ۲: رابطه بین ابعاد مختلف تصویر ذهنی سازمانی افراد شرکت کننده در مطالعه ($P < 0.05$ ، $P < 0.001$)

تصویر ذهنی سازمانی	بعد شغلی	بعد سازمانی	بعد فردی	بعد محیطی	تصویر ذهنی سازمانی
** ۰/۷۳۰	** ۰/۴۴۴	* ۰/۴۰۸	** ۰/۵۴۲	** ۱	بعد محیطی
** ۰/۸۳۳	** ۰/۶۲۳	** ۰/۵۱۹	** ۱		بعد فردی
** ۰/۷۸۶	** ۰/۶۰۶	** ۱			بعد سازمانی
** ۰/۸۴۶	۱				بعد شغلی
** ۰/۱					تصویر ذهنی سازمانی

شناسایی این عوامل انجام شده است، لذا در این راستا این مطالعه برای اولین بار فرضیه رابطه بین میزان تصویر ذهنی سازمانی دانشجویان با پیشرفت تحصیلی آنان را مورد بررسی قرار داد. در این مطالعه به دلیل عدم احراز شرایط آزمونهای آماری رابطه پیشرفت تحصیلی با مشخصات دموگرافیک دانشجویان مورد بررسی قرار نگرفت اما یافته‌های پژوهشگران نشان می‌دهد متغیرهای شخصیتی، خانوادگی، دانشگاهی و اجتماعی بر میزان پیشرفت تحصیلی تأثیر گذارند [۱۷]. در این زمینه Gheibi در مطالعه خود اظهار می‌نماید که جنسیت عامل تأثیر گذار در پیشرفت تحصیلی است [۱۸] همچنین Tamannaee وضعیت تأهل را یک از عوامل مؤثر در پیشرفت تحصیلی می‌داند [۱۹]. Khazaei هم در مطالعه خود به این نتیجه رسید که محل سکونت می‌تواند بر وضعیت پیشرفت تحصیلی تأثیر گذار باشد [۲۰]. پس از تجزیه و تحلیل داده‌ها مشخص گردید که بعد شغلی با ۲/۴۷ بیشترین امتیاز را از دانشجویان شرکت کننده در مطالعه به دست آورده است. این بعد نشان دهنده نگرش دانشجویان تحت مطالعه به وضعیت شغل آینده‌شان می‌باشد. با توجه به اهمیت رشته‌های تحصیلی به ویژه رشته‌های مرتبط با حوزه سلامت دانستن نگرش دانشجویان نسبت به شغل آینده‌شان بسیار مهم می‌باشد [۲۱]. نداشتن آگاهی و علاقه به رشته تحصیلی موجب به وجود آمدن عدم تطابق بین آینده شغل افراد با نیازها و انتظارات می‌شود و عواقب سو ناشی از این مسئله متوجه نظام آموزشی و سیستم سلامت می‌گردد [۲۲]. پژوهش Samadi نشان

نتایج این پژوهش نشان داد بعد شغلی رابطه مستقیم و معناداری با پیشرفت تحصیلی ($r = 0.522$, $P < 0.004$) دارد، همچنین بعد سازمانی رابطه‌ای معنادار و مستقیمی ($r = 0.450$, $P < 0.046$) با میزان معدل که نشان دهنده پیشرفت تحصیلی بود، داشت. هرچند یافته‌های این مطالعه آشکار کرد که بعد محیطی با پیشرفت تحصیلی رابطه معناداری ندارد ($r = 0.249$, $P < 0.058$) اما بعد فردی قویترین رابطه را با پیشرفت تحصیلی داشت ($r = 0.591$, $P < 0.002$). در نهایت آزمونهای آماری فرضیه این مطالعه مبنی بر رابطه معنادار بین پیشرفت تحصیلی و تصویر ذهنی سازمانی را تأیید کرد ($P < 0.002$ ، $r = 0.582$).

بحث

پیشرفت تحصیلی یکی از مهم‌ترین معیارهای بررسی توانایی دانشجویان برای ارزیابی تحصیلات دانشگاهی است [۱۵] این معیار علاوه بر نشان دادن کیفیت دوره‌های آموزشی نشانگر موارد دیگری از جمله استعداد تحصیلی دانشجوی می‌باشد. کاربردهای پیشرفت تحصیلی که اغلب معدل تحصیلی یا GPA یکی از شاخصهای متداول ارزیابی آن است [۱۶] بسیار زیاد می‌باشد. شناخت عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی می‌تواند موجب بهبود برنامه‌ریزی‌های آموزشی و تقویت بازده تدریس و آموزش گردد. عوامل گوناگونی ممکن است بر میزان پیشرفت تحصیلی مؤثر باشد لذا مطالعات گوناگونی برای

این رابطه اذعان می‌دارد با توجه به اینکه روند انتخاب رشته پرستاری نسبت به گذشته بیشتر بر اساس ویژگی‌های فردی و میزان علاقه بوده است باعث شده که درون‌داد نظام آموزشی پرستاری رو به بهبودی گرایش پیدا کند [۳۵]. یافته‌های یک مطالعه که بر روی دندانپزشکان انجام شد مشخص کرد که نگرش فردی دانشجویان به شغل آینده‌شان باعث ایجاد انگیزه برای ادامه تحصیل می‌گردد [۳۶]. دارا بودن جایگاه اجتماعی خوب و مزایای مناسب یک شغل به تنهایی نمی‌تواند باعث ایجاد انگیزه برای پیشرفت تحصیلی شود چراکه تناسب آن شغل با ویژگی‌های فردی باعث ایجاد علاقه و انگیزه برای پیشرفت تحصیلی می‌گردد.

دانشجویان شرکت‌کننده در این مطالعه در بعد سازمانی تصویر ذهنی کمترین امتیاز را به دست آوردند. بعد سازمانی نشان دهنده نگرش دانشجویان نسبت به ساختار سازمانی، فرهنگ سازمانی و دیگر ویژگی‌های سازمانی است که در آینده در آنجا مشغول به کار می‌شوند. همچنین یافته‌های این مطالعه آشکار کرد که بعد سازمانی رابطه‌های معنا دار و مستقیمی با معدل که نشان دهنده پیشرفت تحصیلی است دارد. در مطالعه‌ای مشخص گردید که اعتماد دانشجویان به مدیران می‌تواند مستقیماً منجر به افزایش رضایت تحصیلی شده و در نهایت اثربخشی سیستم‌های آموزش عالی را به ارمغان می‌آورد [۳۷]. Pourreza در مطالعه خود اذعان کرد که گرایش‌های شغلی و آموزشی، محیط یادگیری و ویژگی‌های سازمان محل کار می‌تواند بر انگیزه تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی مؤثر باشد [۳۸]. با رویکردی جامع می‌توان عوامل مؤثر و دخیل در پیشرفت و عملکرد تحصیلی را در قالب سه دسته عمل مطرح کرد: عوامل فردی، عوامل درون سازمانی و عوامل برون سازمانی [۳۹]. نتایج این تحقیقی نشان داد رابطه معناداری بین پیشرفت تحصیلی و تصویر ذهنی سازمانی وجود دارد و فرضیه این مطالعه به اثبات رسید. نگرش دانشجویان به سازمانی که در آینده در آن مشغول به کار خواهند شد امر بسیار مهم و حیاتی می‌باشد. تصویر ذهنی سازمانی یک دید جامع و کامل را از نگرش دانشجویان نسبت به شغل و سازمانی که در آینده در آن مشغول به کار خواهند شد را نشان می‌دهد.

نتیجه گیری

یکی از عوامل مؤثر در پیشرفت تحصیلی دانشجویان نگرش آنان به وضعیت شغلی آینده‌شان است، محیط کار، ساختار سازمانی، علایق و ویژگی‌های فردی و عوامل مختلف دیگری این نگرش را ایجاد می‌کنند. سازمان‌های مربوط به برگزاری آزمون‌های ورودی دانشگاه باید قبل از انتخاب رشته اطلاع رسانی‌های لازم را برای آگاهی داوطلبین انجام دهند. با توجه به تنوع و پیچیدگی‌های رشته‌های دانشگاهی علوم پزشکی پس از ورود دانشجو باید در همان آغاز دوره تحصیل کارگاه‌ها و اردوهای علمی جهت آشنایی با رشته در حال تحصیل برای دانشجویان برگزار گردد. علاوه بر این باید از پتانسیل دوره‌های کارآموزی برای ارتقا تصویر ذهنی سازمانی استفاده کرد، با برگزاری چند واحد از کارآموزی در ترم‌های آغازین تحصیل می‌توان علاوه بر شناخت بیشتر دانشجویان از رشته، باعث تقویت نگرش مثبت تصوی ذهنی سازمانی آنها شد. در این مطالعه رابطه مستقیم و معنا دار تصویر ذهنی سازمانی و پیشرفت تحصیلی به اثبات رسید، به عبارت دیگر

داد که اکثر دانشجویان حوزه سلامت علیرغم اینکه نسبت به رشته تحصیلی خود نگرش مثبت دارند اما نسبت به آینده شغلی خود نگرش منفی دارند [۲۳] ولی برخلاف نتایج این پژوهش، مطالعه‌ای که در اصفهان انجام شد نشان دهنده نگرش مثبت دانشجویان به شغل آینده‌شان بود [۲۴] در راستای این نتایج مشخص گردید ۹۰ درصد دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه‌ای در پنسیلوانیا نسبت به شغل آینده‌شان نگرش مثبت داشتند [۲۵].

نتایج پژوهش حاضر نشان داد بعد شغلی رابطه مستقیم و معنا داری با پیشرفت تحصیلی دارد. Dalir و همکاران در این راستا اذعان می‌دارند که منزلت اجتماعی شغل و بازار کار بر انگیزه‌های بیرونی پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری تأثیر گذار است [۲۶]. همچنین در مطالعه Mirahadi مشخص گردید دانشجویان رادیولوژی پس از کارآموزی و آشنایی با شغل آینده تمایل بیشتری به ادامه تحصیل داشتند که نشان دهنده تأثیر نگرش شغلی بر پیشرفت و انگیزه تحصیلی می‌باشد [۲۷] دانشجویان در صورتی که نگرش منفی نسبت به شغل آینده‌شان داشته باشند انگیزه و امید لازم برای تحصیل را از دست می‌دهند و این امر باعث افت تحصیلی آنان می‌گردد. هدف اکثر دانشجویان از ادامه تحصیل در دانشگاه کسب شغل خوب و جایگاه اجتماعی مناسب است، در صورتی که دانشجویان در حین تحصیل با مواردی مواجه شوند که نگرش آنان را نسبت به شغل آینده‌شان منفی نماید می‌تواند برای سیستم آموزشی بسیار هزینه بر باشد چراکه اثرات منفی بر انگیزه تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان خواهد داشت. همچنین یافته‌های این مطالعه نشان داد که میزان بعد محیطی تصویر ذهنی سازمانی در حد متوسط است بعد محیطی نشان دهنده نگرش دانشجویان در مورد محیط سازمانی است که در آینده در آنجا مشغول به کار خواهند شد. Hosseinifahrjazi در مطالعه خود عوامل محیطی را در بیمارستان به ابعاد پویایی، پیچیدگی، بخشندگی و تنازع دسته‌بندی کرده و اذعان می‌دارد این عوامل علاوه بر پویایی و افزایش راندمان محیط کار باعث نوآوری و خدمات کارآفرینی می‌گردد [۲۸] همچنین نتایج مطالعات مشخص کرده است که بین شرایط محیط کار و خطاهای دارویی رابطه معکوس و معنا داری وجود دارد [۲۹] و ساماندهی محیط کار باعث افزایش رضایت شغلی می‌شود [۳۰].

در این مطالعه رابطه معناداری بین بعد محیطی و پیشرفت تحصیلی با اثبات نرسید. مطالعات مشابهی که نشان دهنده رابطه بین نگرش دانشجویان نسبت به محیط کاری آینده و پیشرفت تحصیلی آنها باشد وجود نداشت ولی در مطالعه‌ای مشخص گردید که عوامل محیطی بر میزان پیشرفت تحصیلی تأثیر گذار هستند [۳۱] همچنین Ghadampour در مطالعه خود به این نتیجه رسید که ارتقا پیشرفت تحصیلی بدون اصلاح و بهبود محیط‌های آموزش و پژوهشی غیر ممکن است [۳۲]. در این مطالعه بعد فردی با کسب ۲/۴۱ امتیاز در حد متوسط قرار گرفت بعد فردی نشان دهنده نگرش فرد نسبت به متناسب بودن شغل آینده با ویژگی‌های فردی دانشجو می‌باشد. مطالعه چنگیزی نشان داد که ویژگی‌های فردی دانشجو می‌تواند تأثیر چشم‌گیری بر پیشرفت یا عدم پیشرفت دانشجو داشته باشد [۳۳]. از جمله ویژگی‌های فردی هوش هیجانی است که مشخص شده است این ویژگی فردی در پیشرفت تحصیلی تأثیر گذار است [۳۴] در این مطالعه مشخص شد بعد فردی قویترین رابطه را با پیشرفت تحصیلی دارد. عباس زاده در

سپاسگزاری

این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی مصوب معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان است لذا ضمن تقدیر و تشکر از همکاران این معاونت از تمامی عزیزانی که در این مطالعه شرکت نمودند سپاسگذاری می‌نماییم.

مسئولین و مدیران آموزشی می‌توانند با تقویت تصویر ذهنی سازمانی دانشجویان باعث بهبود پیشرفت تحصیلی دانشجویان گردند. مسئولین آموزش با بهبود محیط آموزشی و ایجاد شفافیت در مورد حرفه آینده دانشجویان نقش مهمی را در پیشرفت تحصیلی آن‌ها ایفا می‌کنند، از سوی دیگر برگزاری جلسات مرتبط با رشته مانند بزرگداشت روز رشته و پیشکسوتان و بهبود محیط کارآموزی می‌توانند باعث نگرش مثبت دانشجویان نسبت به آینده شغلیشان بشوند.

References

1. Keshavarz A. Cancel Causes of Nursing Students at Tehran University of Medical Sciences. Tehran: Shahid Beheshti University of Medical Sciences; 1998.
2. Sharifi Neyestanak N, Ghodoosi Borojeni M, Seyedfatemi N, Heydari M, Hoseini A. [Self Esteem and its Associated Factors in Patients with Multiple Sclerosis]. Iran J Nurs. 2012;25(78):14-22.
3. Hashemipour M. Dental Students' Motivation for Entering Dentistry in Kerman School of Dentistry. Iran J Med Educ. 2006;6(1):109-15.
4. Geranmayeh M, Khakbazan Z, Darvish A, Haghani H. [Determining Learning Style and its Relationship with Educational Achievement in Nursing and Midwifery Students]. J Nurs Res. 2012;8(12):577-88.
5. Gangi H. [Principles of General Psychology]. Tehran, Iran: Ravan; 2004.
6. Arfaie K, Amirali-Akbary S, Alavi-Majid H. Assessing Midwifery Students Interest in Their Career at Medical Sciences Universities in Tehran. Knowledge Health. 2008;3(1):28-32.
7. Ahanchian M, Mohamadzade Ghasr A, Garavand H, Hosseini A. [Prevalent Learning Styles among Nursing and Midwifery Students and its Association with Functionality of Thinking styles and Academic Achievement; a Study in Mashhad School of Nursing and Midwifery]. Iran J Med Educ. 2012;12(8):577-88.
8. Coakley AL. The search for strategies to reduce nurse wastage. Prof Nurse. 1999;14(11):761-4. [pmid: 10481705](#)
9. Ghadam Gahi S. Views of Physicians Practicing Nurses and Supervisors on Duty of Clinical Nursing at the Hospital. Mashhad, Iran: Mashhad University of Medical Sciences; 1990.
10. Sanaenasab H, Saffari M. Influential Factors on Academic Achievement of University Students. Educ Strategies Med Sci. 2013;4(5):243-9.
11. Yousefi A, Ghassemi G, Firouznia S. [The Relationship between Academic Motivation and Academic Achievement in Medical Students of Isfahan University of Medical Sciences]. Iran J Med Educ. 2009;9(1):79-84.
12. Maville J, Huerta CG. Stress and social support among Hispanic student nurses: implications for academic achievement. J Cult Divers. 1997;4(1):18-25. [pmid: 9287591](#)
13. Meece JL, Anderman EM, Anderman LH. Classroom Goal Structure, Student Motivation, and Academic Achievement. Annu Rev Psychol. 2006;57:487-503. doi: [10.1146/annurev.psych.56.091103.070258](#) [pmid: 16318604](#)
14. Joolae S, Mehrdad N, Bohrani N. [a Survey on Nursing Student's Opinions toward Nursing and Reasons for Giving it Up]. J Nurs Res. 2008;1(1):21-8.
15. Soares AP, Guisande AM, Almeida LS, Paramo FM. Academic Achievement in First-Year Portuguese College Students: the Role of Academic Preparation and Learning Strategies. Int J Psychol. 2009;44(3):204-12. doi: [10.1080/00207590701700545](#) [pmid: 22029496](#)
16. Bahammam AS, Alaseem AM, Alzakri AA, Almeneessier AS, Sharif MM. the Relationship between Sleep and Wake Habits and Academic Performance in Medical Students: a Cross-Sectional Study. BMC Med Educ. 2012;12(6). doi: [10.1186/1472-6920-12-61](#) [pmid: 22853649](#)
17. Torabi R. the Relationship between Diffraction and Creativity with Academic Performance of Students in Grade Allameh Tabatabai University [Master's thesis]. Tehran, Iran: Allameh Tabatabai University; 2008.
18. Gheibi S, Mahmudlu R, Musavivaezi J, Yekta Z, Purali R, Kofeili M. [Drop Rates of Medical Students of Urmia University.]. Strides Dev Med Educ. 2010;7(2):141-6.
19. Tamannaee M, Niazi M, Amini M. a Comparative Study of Factors Affecting the Academic Failure of Students Conditionally and Excellent. Daneshvar Med J. 2007;24:39-52.
20. Khazaei T, Sharif-Zadeh G, Akbarnya M, Piri M, Ghanbarzadeh N. Relationship between Depression, Self-Esteem, and Academic Achievement of Students in Birjand. Mod Care J. 2013;10(2):141-8.
21. Sharifi M, Taheri Nassaj H. Medical Students' Attitude towards Studying Medicine. Iranian J Med Educ. 2001;1(4):36-43.
22. Mehrabian F, Dadash Khah Z, Karimi Z. Attitude of Environmental Health Students toward their Discipline and Future Career in Guilan University of Medical Sciences. Res Med Educ. 2012;4(16):43-8.
23. Samadi M, Taghizadeh J, Esfahani ZK, Mohammadi M. Evaluating Environmental Health Students' Attitudes toward their Discipline and Future Career in Hamedan University of Medical Sciences in 2008. Iran J Med Educ. 2010;9(4):331-6.
24. Rejali M, Mostajeran M, Lotfi M. Health Student Attitude towards their Field of Study and Future Career in Health Faculty of Isfahan University of Medical Sciences. Health Syst Res. 2008;6(1):106-14.
25. Watt CD, Greeley SA, Shea JA, Ahn J. Educational Views and Attitudes, and Career Goals of Md-Phd Students at the University of Pennsylvania School of Medicine. Acad Med. 2005;80(2):193-8. [pmid: 15671328](#)
26. Dalir Z, Shojaeian Z, Khodabandehlu Z. [Survey on the Motivation of Nursing and Midwifery Students toward Their Field of Study Selection- Nursing and Midwifery School]. Iran J Nurs Res. 2011;6(20):44-51.
27. Gharehaghaji N, Mirahadi M. Evaluating Motivation and Interest in Choosing Career or Higher Education Study among Radiology Students in Tabriz University of Medical Sciences. Educ Dev Jundishapur. 2014;5(2):148-55.
28. Hosseinfahraji H, Nasiripour AA, Raeissi P. Environmental Factors Affecting Organizational Entrepreneurship Development in Iranian Public Hospitals. J Health Syst. 2011;3(1, 2):7-23.
29. Joolae S, Shali M, Hooshmand A, Rahimi S, Haghani H. The relationship between medication errors and nurses' work environment. Iran J Med Surg Nurs 2015;4(4):30-9.
30. Ali Hoseini M, Asadi Nejad H, Dalvandi A. Organization, Workplace, Nursing, Job Satisfaction. Iran J Med Surg Nurs 2016;5(1):57-63.
31. Shahbazzadegan B, Sadeghi Movahed F, Yousefi K, Samadzadeh M, Molavi P. The study of individual and environmental factors affecting achievement of ardebil medical students. J Health Care. 2013;15(3):38-47.
32. Ghadampour E, Garavand H, Sabzian S. The relationship between perception of educational-research environment and research self-efficacy and academic achievement of students of mashhad university of medical sciences. Iran J Med Educ. 2014;14(11):926-36.
33. Changizi Ashtiyani S, Shamsi M. Assessment of Influencing Factors on Educational Decline and Presenting Suitable Solutions from the Students Viewpoints of Arak University of Medical Sciences. Res Med Educ Guilan Univ Med Sci. 2010;2(12):24-34.

34. Gafarian Shirazi H, Hasanzadeh N, Nourian K, Rezanejad M, Rezanejad TA. Study of the Relationship between Emotional Intelligence, Academic Achievement and Depression among Students of Yasuj University of Medical Sciences. *Armaghan-e-Danesh*. 2012;19(2):188-94.
35. Abaszade A, Borhani F, Mohsenpor M. Assessment of Career Choice Trend among Entrance 2007 to 2009 Kerman University of Medical Science Nursing Students by Jobpersonality Holland's Theory. *J Qual Res Health Sci*. 2010;10(2):34-41.
36. Hashemipour M, Navabi N. Investigation of Factors Affecting Study in Various Fields of Specialization in Dental Students of South-East. *Iran J Med Educ*. 2011;11(8):979-82.
37. Marzooghi R, Heidari M, Keshavarzi F, Heidari E. Investigating the Role of Organizational Silence in Explaining the Relationship between Student Trust and Educational Satisfaction with their Managers. *J Med Educ Dev* 2015;8(18):102-14.
38. Pourreza A, Rahimi Foroushani A, Movahed Kor E, Khabiri R. A survey of factors related to tehran, shahid beheshti and iran universities students' educational and career tendencies hospital. *J Hosp*. 2013;12(3):29-38.
39. Sharifian F, Nasr A, Abedi L. Indicators of Academic Performance and Evaluation of its Implementation by Faculty Members. *New Thought Educ*. 2010;1(1):9-33.